

Inspiration til skovrejsning

Ideer, konkrete erfaringer og
anbefalinger til kommunerne

Marts 2026

KL

 KLIMASKOV
FONDEN

Indhold

Tænk klimamål og trepartsmål sammen	3
Rundt om skovrejsning – erfaringer fra kommunerne	4
Sammenhængende skov og natur – fra plan til virkeliggørelse	6
Plan og potentialer for skov	10
Helhedsbaseret planlægning med synergikort	12
Drikkevandsbeskyttelse og skovrejsning	14
Lodsejerdialog og involvering	16
Klimahandlingsplan som afsæt for erhvervssamarbejde	18

Tænk klimamål og trepartsmål sammen

Alle kommuner har sat ambitiøse mål for at nedbringe deres udledning af drivhusgasser. Skove er et af de centrale arealbaserede virkemidler; 78 pct. af kommunerne har sat mål for at plante nye skove indenfor kommunegrænsen.

Siden klimahandlingsplanerne blev vedtaget, er Aftale om et Grønt Danmark rykket markant op på den politiske dagsorden – både nationalt og lokalt. Aftalen introducerer nye mål, ny finansiering samt nye lokale strukturer og virkemidler, som alle retter sig mod arealanvendelsen i kommunerne.

En fællesnævner for kommunernes Klimahandlingsplaner og de overordnede statslige mål i Grøn Trepert er skovrejsning.

Skovrejsning er klimaarbejdets schweizerkniv: et virkemiddel fyldt med synergier. Det kan målrettes alt fra klimaregnskaber og drikkevandssikring til reduktion af kvælstof, sammenhængende natur og mere attraktive by- og boligområder.

Potentialet er derfor stort, og i de kommende år vil skovrejsning blive et vigtigt omdrejningspunkt i arealoplægningen, hvor kommunerne får en helt central rolle. Derfor har vi samlet en række kommunale cases, der viser konkrete måder at arbejde med skovrejsning på. Her finder du bl.a. erfaringer med tidlig inddragelse af lodsejere, strategisk arealplanlægning, partnerskaber med aktører med fælles interesser samt eksempler på alternativ finansiering af indsatserne.

Vi håber, at eksemplerne kan inspirere – så vi sammen kan sætte ekstra fart på de helt nødvendige indsatser for klimaet, miljøet og biodiversiteten!

God læselyst

Kirsten Brosbøl,
forperson Klimaskovfonden

Frank Schmidt-Hansen,
formand for KL's
Klimahandlingsudvalg,
borgmester i Vejen Kommune
(K) (2022-2025)

Rundt om skovrejsning – erfaringer fra kommunerne

Opgaven med skovrejsning er stor og kompleks – men heldigvis har mange kommuner gode erfaringer med at sætte ny skov på kommunekortet. Forskellige tilgange og samarbejdspartnere kan drive udviklingen fra plan til virkelighed. For eksempel kan en samlet planlægning, samarbejde med vandselskaber, målrettet dialog med lodsejere eller et bredere perspektiv på effekter og synergieffekter af skovrejsning være med til at drive processerne. Derfor har vi udvalgt seks temaer, som belyses med cases, der beskriver enkelte kommuners erfaringer med skovrejsning både i relation til implementering af klimahandlingsplanerne og Grøn Trepert. Hver fortælling tager afsæt i praktiske eksempler samt anbefalinger fra de kommuner, der medvirker i de forskellige cases.

Sammenhængende skov og natur – fra plan til virkeliggørelse

Biodiversitetsrådet¹ peger på, at vi har brug for store sammenhængende naturområder, hvis vi skal gøre os håb om at vende biodiversitetstabet i Danmark. Rådet har med udgangspunkt i eksisterende natur udarbejdet kort over, hvor biodiversitetsindsatsen bør målrettes, hvis målet er mest mulig biodiversitet for pengene. Flere kommuner arbejder på samme måde med at skabe større sammenhængende skov- og naturområder. Der kan ofte være overlap med biodiversitetskortet, specielt hvis der fokuseres på at etablere mere skov og natur inden for fx eksisterende nationalparker eller naturparker, eller hvis eksisterende skove udvides.

Men udgangspunktet kan også være andre hensyn som beskyttelse af drikkevand, hvor området over tid og eventuelt i små bidder ad gangen forventes at blive til et større, sammenhængende skov- og naturområde. Udpegning af den type potentialeområder kan være en måde at målrette skovrejsningsindsatsen i kommunen og engagere lodsejere og relevante interessenter, som kan bidrage til indsatsen. Større sammenhængende skov- og naturområder vil samtidig også kunne bidrage til mere robust natur, større biodiversitet, og bedre muligheder for både mennesker og dyr.

1 "Notat: Samlet udgangspunkt for at skabe store, sammenhængende naturområder i Danmark", Biodiversitetsrådet, 2024

Kommuner

Aarhus Kommune

- Peter Søgaard, specialkonsulent og programleder for Vand- og Naturparker

Lejre Kommune

- Kaare T. Kristensen, natur- og friluftsmedarbejder, Center for Teknik og Miljø

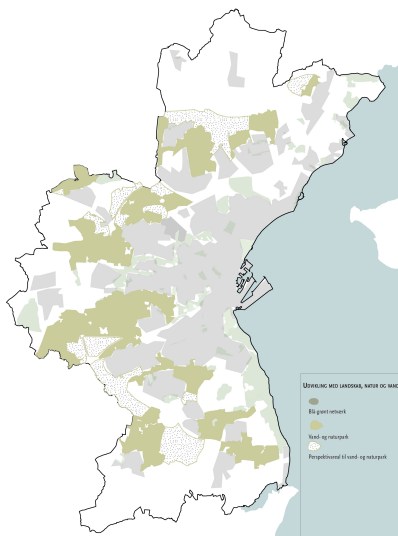
“ For at sætte det lidt på spidsen, må der ifølge loven i dag ikke være ret meget lysåbent inde i skoven. Der må ikke være træer inde på det lysåbne. Der må ikke være træer nede ved vandløbene, og der må ikke være vandløb i nærheden af skoven. I så fald kræver det dispensation. Det håber jeg meget den reviderede skovlov i 2026 kan hjælpe med at bløde op på”

Peter Søgaard, Aarhus Kommune

Handling

Aarhus Kommune har politisk udpeget i alt 8.000 hektar Vand- og Naturparker – herunder 4.000 hektar nyudpeget, primært privat landbrugsjord, som skal omlægges. Kommunen samarbejder med Aarhus Vand og flere statslige og private aktører om at realisere planerne. Områderne skal blandt andet beskytte drikkevandet og skabe mere sammenhængende natur i kommunen. Dertil har man yderligere 4.000 hektar i kikkerten, de såkaldte perspektivarealer, som skal skabe endnu mere natur og hjælpe kommunen med at nå sin målsætning i klimahandlingsplanen om CO₂-reduktion. Det betyder, at kommunen på længere sigt vil bestå af ca. en tredjedel by, en tredjedel natur og en tredjedel produktionsareal, herunder VE o.l.

Lejre Kommune vil som en del af klimahandlingsplanen udarbejde en skovstrategi, der skal kvalificere kommunens mål om 960 hektar ny skov frem mod 2045. Skovstrategien skal både give bud på placering af skove og forholde sig til hvordan skovrejsning både kan spille sammen med udpegningsgrundlaget i Den Grønne Treparts omlægningsplan og samtidig sikre hensyn til øvrige arealinteresser såsom rekreation og landskabelige udpegninger. Der er indtil 2025 rejst lidt mere end 50 hektar ny skov i kommunen. Det er blandt andet sket på kommunale arealer. Derudover har kommunen et samarbejde med Klimaskovfonden om et demonstrationsprojekt om ny, urørt skov og naturlig succession, der i højere grad har fokus på biodiversitet, end almindelig skovrejsning. Her valgte kommunen et areal på 14 ha ved Hvalsø, der grænser op til Bidstrup Skovene og Nationalpark Skjoldungernes Land og dermed kan bidrage til at skabe et større, sammenhængende naturområde på mere end 1.000 hektar.

Aarhus Kommunes kort over Vand- og Naturparker, som skaber mere sammenhængende natur og beskytter drikkevandsinteresserne i byen.

Virkemidler

I **Aarhus Kommune** er de arealer udvalgt, hvor der er mest synergi og sammenfald mellem de "blå og grønne" interesser, som allerede er udpeget i kommuneplanen. Det er interesser som drikkevand, tilbageholdelse af regnvand for at undgå oversvømmelse i byområder, naturpotentialer, og områder, der kan skabe sammenhæng mellem eksisterende skov- og naturområder. Derefter har man lagt de forskellige kortlag ovenpå hinanden i kommunens kortværktøj.

I **Lejre Kommune** er arealet til demonstrationsprojektet valgt, fordi det ligger op af eksisterende skov, så den nye skov kan drage fordel af den frøspredning, der kommer derfra. Skovrejsningen skal ske ved mindst 50 pct. plantning, men resten skal ske gennem naturlig succession, der er mere succesfuld med frøklider i nærheden.

Muligheder og udfordringer undervejs

Aarhus Kommune har gennemført det planlæggende forarbejde. Næste skridt er at realisere planerne.

Det meste af Aarhus Kommunes areal er ikke målsat ift. kvælstof i Grøn Trepert. Kommunen forventer derfor ikke, at trepartsaftalen nødvendigvis kommer til at finansiere Vand- og Naturparkerne. Men da arealerne især er udpeget på baggrund af drikkevandsinteresser, har kommunen til gengæld allerede medfinansieringen fra vandforsyningen på plads. Det medfører, at kommunen med det samme kan sige til lodsejerne på de udpegede arealer, hvad de får ud af det, hvis de omstiller til skov og natur.

En ulempe er, at den eksisterende lovgivning, som den er i dag, ikke understøtter muligheden for at etablere store, sammenhængende arealer med såkaldt mosaik-natur, fordi skov og naturtyper hører under forskellig lovgivning. Revisionen af skovloven i 2026 vil blandt andet forsøge at adressere den problematik, og forhåbentligt vil rammerne derfor blive bedre fremadrettet. Der mangler desuden muligheder for finansiering til etablering af alle naturtyper – især der, hvor naturtyper overlapper og hvor biodiversiteten typisk trives. Arbejdet med en mere sammenhængende, landskabsbaseret tilgang er helt ny.

Lejre Kommune har sammen med Klimaskovfonden været i gang med planlægningsfasen og borgerinddragelse. Da arealet er helt bynært, har man nedsat et §17, stk. 4-udvalg med fire lokalpolitikere. Der er udarbejdet et kommissorium for, hvad de skal arbejde med og hvilke naboer, NGO'er og andre interessenter, der med fordel kunne blive inddraget i arbejdet. Udvalget har udarbejdet en række anbefalinger til, hvordan man skal indrette projektet herunder genskabelse af en mere naturlig hydrologi, rekreative faciliteter, fokus på buske og blomstrende træer, placering af låger i skovrejsningsprojekter m.v.

“Anbefalingerne fra borgerinddragelsesprocessen giver os i forvaltningen og lokalpolitikere ro i maven til at arbejde videre med projektet. Det er vigtigt, at projekterne bliver lokalt forankrede, for der vil altid være nogle borgere, som er utilfredse, men det er nemmere at stå imod, når man allerede har involveret og fået opbakning fra lokalområdet.”

Kaare T. Kristensen, Lejre Kommune

Ressourcer

Aarhus Kommunes Vand og Naturparker:

<https://www.aarhusvand.dk/cases/drikkevand/vand-og-naturparker/>

Lejre Kommunes Klimaplan 2025:

<https://www.lejre.dk/Media/639001720763505358/2025-Klimaplan-2025-FINAL-13-11-2025-a.pdf>

Tre gode råd til andre

1. Udpeg område, hvor der er mulighed for at skabe sammenhæng og synergi, fx med eksisterende natur og drikkevandsinteresser. Det muliggør også medfinansiering fra vandselskaber.
2. Gå ud og tal med lodsejerne, der skal beslutte, hvad der skal ske med deres ejendom og derfor gerne vil høre mere om mulighederne. Ofte vil de finde ud af, at de har flere muligheder, når de ligger indenfor det udpegede areal, end hvis de ligger udenfor.
3. Anbefal lodsejere at søge støtte hos Klimaskovfonden og andre, der finansierer skovrejsning og naturprojekter. Hjælp gerne lodsejer med at skabe overblik over mulighederne. Hvis en del af et privat areal ikke kan finansieres af en bestemt pulje, fordi der fx er overlap i naturtyper, kunne man som kommune i stedet give tilskud til, at borgere kan benytte arealet rekreativt, fx give adgang til en skovbørnehave.

Plan og potentialer for skov

Skovrejsningsindsatsen i kommunen læner sig op ad de udpegninger, der er lavet i kommuneplanen. De fleste kommuner arbejder med *skov ønsket*, *skov uønsket* og *neutralområder*. I *skov ønsket* områder er det muligt at søge om tilladelse til skovrejsning². I *neutralområder* vil man skulle tage stilling til det fra kommunens side, hvor det i uønskede områder vil kræve en særlig stærk begrundelse. Udpegningerne fungerer dermed som en rettesnor for både lodsejere og andre aktører, som arbejder med skovrejsning. Mange projekter kommer derfor aldrig videre, hvis de ligger i et skov uønsket område, selvom lodsejerne egentlig er interesserede. Det kan derfor være et vigtigt værktøj for kommunerne at genbesøge skovudpegningerne, og se om de fortsat stemmer overens med kommunens målsætninger. Som oftest er det landskabelige hensyn, der styrer om skovrejsning kan tillades. Både landskabs- og skovrejsningsudpegninger er underlagt nationale interesser, som staten fører tilsyn med. Det skal man være opmærksom på fra kommunens side, men i mange tilfælde er det muligt at udpege et større potentialeområde for skov, og dermed øge sandsynligheden for, at man kan nå kommunens arealbaserede målsætninger. I forbindelse med nye udpegninger vil kommunen typisk også kigge på overlap med drikkevandsbeskyttelse og på den måde sikre positive synergieffekter.

2 Skovrejsning består af tilladelse jf. Driftsbekendtgørelsen §7, stk. 2 og VVM-screeningsafgørelse jf. Miljøvurderingsloven §21

Kommuner

Haderslev Kommune:

- Jakob Rauff Baungaard, klimakoordinator, Teknik og Klima.

Odsherred Kommune:

- Marie Klintrup, klima- og proceskoordinator, Grøn Trepert, DK2020, Center for Erhverv, Teknik & Kultur.

Handling

I Haderslev Kommune og Odsherred Kommune har man valgt at genbesøge skov-udpegningerne. I begge tilfælde har man øget skovrejsningspotentialet markant.

I **Haderslev** gik de fra omkring 2.800 hektar til godt 9.000 hektar skov ønsket i Kommuneplan 2025.

I **Odsherred** var de tidligere udpegninger få, små og fragmentariske. Med de nye udpegninger er der skabt store sammenhængende udpegninger og potentialet mangedoblet.

Virkemidler

I begge kommuner har man taget udgangspunkt i kommuneplaner og -kort. Her har man undersøgt, om især neutralområderne potentielt kunne omlægges til skov ønsket. Herefter har man lavet feltstudier for at sikre, at man ved en mulig skovrejsning ikke ødelægger landskabelige værdier og udsigter mv.

Odsherred Kommune er eksempelvis UNESCO Geopark og har nogle særlige landskabsprofiler langs kysten, man skal tage hensyn til. Det har medført, at de udpegede områder oftest ligger inde i landet frem for tæt på og langs kysten.

Tilsvarende er der i **Haderslev Kommune** nogle bakkelandskaber, som man også helst undgår at rejse skov på. I stedet har man ofte udpeget nogle flade marker uden særlig landskabelig værdi, som måske også kan binde eksisterende skov sammen.

“ Grøn Trepert har primært fokus på kvælstofreduktion, og her er skovrejsning ikke det mest effektive virkemiddel – derfor er koblingen mellem Grøn Trepert og skovrejsning ikke så tydelig. Men det ændrer ikke på, at skovrejsning fortsat er en væsentlig prioritet i Haderslev Kommune – og et centralt element i klimaplanen. Dels for at skabe CO2-reduktioner, og dels for at øge de naturmæssige og rekreative værdier i kommunen.”

Jakob Rauff Baungaard, **Haderslev Kommune**

Muligheder og udfordringer undervejs

Odsherred Kommune har udarbejdet en helhedsorienteret landskabsrevision, hvor udpegninger til skovrejsning, vedvarende energi, bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber blev tænkt sammen på tværs af forvaltninger og fagligheder. Den helhedsorienterede tilgang har betydet, at kommunen har haft behov for at udfordre silotilgangen hos høringsberettigede styrelser. Det har medført en omfattende dialog, hvor kommunen skulle redegøre for valget om at reducere landskabsudpegninger for til gengæld at skabe det lokale planmæssige grundlag for den landskabstransformation, som hele landet står overfor.

I **Haderslev Kommune** har udfordringen især været, at der i Grøn Trepert er sat en målsætning for kvælstof for kommunen, men ikke for skovrejsning. Så målsætningen på godt 4.000 ha skov bygger på kommunens egen klimaplan.

I forhold til lodsejere oplever man i begge kommuner, at det primært er mindre lodsejere såsom fritidslandbrug og andre, som har vist interesse for at rejse skov. Store landbrug er fortsat tilbageholdende.

Københavns Universitet lavede i 2025 en undersøgelse, som bekræfter det billede, og beskriver motiver og barrierer for skovrejsning blandt lodsejere i Danmark.

“ Selvom det kan skabe noget forsinkelse i processen, så er den helhedsorienterede tilgang til den type planlægning noget, folk godt kan forstå. Det giver intuitivt mening. Der, hvor vi rejser skov, er der, hvor vi kan imødekomme flest samfundshensyn.”

Marie Klintrup, **Odsherred Kommune**

Ressourcer

Kommuneplantillæg om skovrejsning i Odsherred:

<https://www.odsherred.dk/da/foelge-politik-og-udvikling/politikker-planer-og-udvikling/kommuneplan-og-planstrategi/>

Kommuneplantillæg om skovrejsning i Haderslev:

<https://kommuneplan2025.haderslev.dk/hovedstruktur-og-retningslinjer/3-det-aabne-land-sammenhaeng-og-balance/32-skovrejsning/321-skovrejsningsomraader/>

Rapport fra Københavns Universitet om lodsejeres motivation og barrierer for skovrejsning:

<https://researchprofiles.ku.dk/da/publications/kvantitativ-analyse-af-potentialer-og-barrierer-for-privat-skovre/>

Tre gode råd til andre

1. Genbesøg udpegningerne og sørg for at hele organisationen og fagligheder taler sammen fra begyndelsen, så de kan se, hvordan skovrejsning spiller ind i forhold til deres opgaver.
2. Brug den helhedsorienterede tilgang, så andre hensyn og dermed mulige synergier tænkes ind fra start, når ny skov ønsket udpeges, fx mulighed for at skabe mere sammenhængende skov og natur.
3. Kommunerne bør lave en jordstrategi for egen jord. Ofte har kommuner opkøbt landbrugsjord med henblik på byudvikling. Den ikke-bynære jord, som følger med, kunne derfor fx bruges til skovrejsning.

Helhedsbaseret planlægning med synergikort

I de kommende år skal der findes plads til 250.000 hektar nye skove, ligesom mange andre arealinteresser skal flettes ind i landskabet. Omlægningsplanerne i Grøn Trepert har i første omgang fokuseret på udtagning af de kulstofrige lavbundsjordene og kvælstofretention. Derfor fylder skovrejsning mindre i den første udgave af planerne. Men planerne er dynamiske og vil måske på et tidspunkt også skulle levere på skovrejsningsmålsætningen og drikkevandsbeskyttelse. Derfor giver det mening, at kommunerne tænker arealinteresserne sammen, så de kan rådgive de lokale treparter om, hvordan man på den mest hensigtsmæssige måde får indpasset de forskellige behov. Det vil kræve en mere helhedsorienteret tilgang, hvor arealpuslespillet lægges på en måde, som muliggør, at arealerne kan håndtere flere funktioner på samme tid. Flere kommuner er derfor i gang med at udarbejde synergikort, som kan pege på, hvordan man kan optimere arealanvendelsen og sikre balance mellem de forskellige arealinteresser.

“ ASK kan jo ikke erstatte at gå ud og snakke med folk, eller have fagpersoner til at forholde sig til skovdelen eller vanddelen. Men det er jo et redskab, man kan tage op af penaltavlen, hvis man skal have et godt, analytisk grundlag at stå på.”

Line Hvingel, KL

Aktører

Ikast-Brande Kommune

- Anne Jul Kristensen, biolog, Natur, Landbrug og Landzone
- Marie Lyster Nielsen, arkitekt og projektleder, Plan og Udvikling

KL

- Line Hvingel, projektleder, ASK

Handling

Ikast-Brande har arbejdet med analyser og potentialekortlægning, som vægter de forskellige arealinteresser, og viser hvor i landskabet, man med fordel kan skabe mere og bedre natur ved at placere de forskellige arealanvendelser, herunder skov.

KL har udarbejdet kortværktøjet ASK, som kan benyttes af kommunerne til netop at udarbejde synergikort og give dem det nødvendige input til at kunne arbejde mere helhedsorienteret.

Virkemidler

I forbindelse med den kommuneplan, der skulle vedtages i **Ikast-Brande** i 2025, besluttede man i 2023, at såkaldt strategisk arealanvendelse skulle indgå. Frem for at vente på, at der kom nogle nationale eller generelle anbefalinger eller redskaber til, hvad strategisk arealanvendelse dækker over, gik man i kommunen bare selv i gang. I Ikast-Brande Byråds Planstrategi 2023 blev strategisk arealanvendelse derfor et fokusspor, der kørte som en parallel proces til kommuneplanrevisionen.

I løbet af 2024 kom der en række rapporter fra bl.a. Klimarådet og Biodiversitetsrådet med kortlægninger, som blev brugt i processen. Desuden bad man et analysefirma om at lave en datadrevet analyse om den landbrugsmæssige værdi af de områder, der anvendes til landbrugsdrift. Analysen blev blandt andet brugt til at kortlægge, hvilke arealer der i fremtiden egner sig til landbrug og hvilke arealer, der ikke vil være robuste nok og dermed vil kunne bruges til noget andet – herunder større, sammenhængende naturområder og øget biodiversitet. Kommunens potentialekortlægninger viste, hvilke arealer som rummer stedbundne potentialer og derfor egner sig til bestemte formål såsom lavbundsarealer, beskyttede naturtyper og landbrugsproduktion. Nogle områder er bedst egnede til én anvendelse, mens andre områder har et potentiale for at rumme flere forskellige anvendelser. Afhængigt af arealinteresserne kan fx skovrejsning komme på tale som et virkemiddel for at skabe mere biodiversitet, bynære kvaliteter eller beskytte grundvandet.

ASK står for Arealer, Synergier og Kort, og er et hjælpeværktøj, der gennem data laver analyser, der kan hjælpe med en helhedsorienteret planlægning, der ikke kun involverer interesser i relation til Grøn Trepert, men også andre hensyn som er relevante ude i kommunerne. I Danmark har vi rigtig meget data og derfor er det her mere et spørgsmål om, hvilke data man skal bruge og hvilke arealinteresser, man vil kigge på.

Muligheder og udfordringer undervejs

De nuværende nationale interesser i kommuneplanlægningen passer ikke ind i den virkelighed **Ikast-Brande** og andre kommuner arbejder i og heller ikke ind i de ambitioner, man har i Grøn Trepert. Der er fortsat meget kassetænkning, som gør det svært for kommunen af tænke og planlægge på tværs af arealinteresser. For man kan ikke behandle alle interesser ligeværdigt på samme areal. Nogle interesser vil i den virkelige verden være på bekostning af andre interesser.

Ved at have en helhedsorienteret tilgang og se samlet på kommunens areal, kan man i planlægningen bruge de virkemidler, der sikrer, at arealerne anvendes optimalt, så de stedbundne potentialer udnyttes, og der høstes flest mulige synergier. I stedet for fx at se isoleret på, at man ønsker at rejse skov i en kommune, så se skovrejsning som et af flere virkemidler, og så kun rejse skov der, hvor det giver bedst mening.

Udviklingen af **ASK-værktøjet** gik i gang kort efter, at Ikast-Brande gik i gang med sin egen kortlægning. Derfor har kommunen og KL haft en frugtbar vidensudveksling undervejs.

Kommunerne har indtil videre vist stor interesse for ASK. KL har holdt webinarer om det, hvor ca. 80 kommuner har været repræsenteret. Desuden har man lavet fem workshops, der har vist, at ud af de tusindvis af arealinteresser, der er, er der på tværs af kommunerne 17 arketyperiske arealinteresser med 10-15 dataset under hver. Dermed har man i ASK kunnet mindske kompleksiteten en smule ved at tage udgangspunkt i dem.

“ Vi er nødt til at gentænke, hvordan vi tænker skovrejsning i kommunerne og kigge mere differentieret på typerne af skov. Fordi det hviler på mange års historik tilbage fra de gamle amter, hvor man har kigget på skovrejsning på én måde: Enten skovrejsning uønsket eller ønsket. Og det er en rigid måde at planlægge på, fordi skov jo ikke bare er skov. Urørt skov er fx foreneligt med naturinteresser, mens produktions-skov ikke er det, og der skal findes plads til begge dele.”

Marie Lyster Nielsen, **Ikast-Brande Kommune**

Ressourcer

ASK: www.kl.dk/ask

Ikast-Brande Kommunes hjemmeside med Strategi for arealanvendelse:

<https://ikast-brande.dk/borger/teknik-og-miljoe/planlaegning-og-udvikling/strategi-for-arealanvendelse>

Skovrejsning og friluftsliv – inspiration til at planlægge for idræt og friluftsliv i skovrejsningsprojekter (Danmarks Idrætsforbund, 2025):

<https://www.dif.dk/samfundsindsatser/baeredygtighed/idraets-og-friluftsskove>

Tre gode råd til andre

1. Få lagt alle "puslepilsbrikkerne" på én gang, så man minimerer potentielle konflikter i anvendelsen af arealerne og høster flest mulige synergier.
2. Få kortlagt arealernes potentialer, så man kan afveje og prioritere de forskellige interesser og skabe en overordnet retning for arealanvendelsen.
3. Skab klarhed for alle interessenter. En helhedsorienteret planlægning giver fx investorer i VE-anlæg og borgere en bedre sikkerhed, når de ved, hvor der må opsættes VE-anlæg i en kommune.

Drikkevandsbeskyttelse og skovrejsning

Beskyttelse af drikkevand og skovrejsning går rigtig godt hånd i hånd. På mange af de områder, hvor vi indvinder vores drikkevand, er der potentiale for at etablere skov. Skoven kan være en rigtig god måde at beskytte drikkevandet på, da jorden dermed ikke længere dyrkes konventionelt, og i stedet pålægges fredskovspligt, så man undgår at pesticidrester og andet, der forurener vores drikkevand, siver med ned til grundvandsmagasinerne. Hos DANVA vurderer man, at der skal bruges 200.000 hektar til grundvandsbeskyttelse herunder grundvandsparker, som er større, sammenhængende arealer, hvor der ikke må foregå konventionel landbrugsproduktion med brug af sprøjtemidler. En ny rapport fra januar 2026 fra Miljøministeriet viser at der sidste år blev fundet rester af sprøjtemiddel i over halvdelen af de undersøgte vandboringer, og at der siden 1998 kun er blevet beskyttet under 10.000 hektar landbrugsjord mod sprøjtemidler. Det er 1,5 procent af de 600.000 hektar jord, som Folketinget dengang besluttede, at der skulle beskyttes. Det er derfor vigtigt at få beskyttet de områder, vi skal hente fremtidens drikkevand fra.

“ Vi har haft medvind nogle år, men det er jo de lavthængende frugter, vi har tilvejebragt på nuværende tidspunkt. Det tager nok noget længere tid for den næste halvdel, vi gerne vil have fat i. Så for os er det jo en 10-15-20 års-plan.”

Jakob Bisgaard, Hjørring Vandsekskab

For at implementere drikkevandsbeskyttelsen har drikkevandssekskaberne mulighed for at kompensere lodsejere for ikke at sprøjte og gødske på arealer i deres indvindingsområde eller opkøbe arealerne. I følge DANVA kan drikkevandssekskaberne kun finansiere den del af et projekt, der direkte vedrører grundvandsbeskyttelsen i et givent område. Hvad angår jordkøb, så er det de arealer, der er vigtige for ressourcebeskyttelsen som følge af en indsatsplan eller et andet kommunalt mål. Der kan også erhverves arealer, der skal bruges til jordbytte, så man ender med at bytte med arealer indenfor beskyttelsesområdet. Selve erstatningsstørrelserne skal være rimelige, det er ikke muligt for vandsekskaberne at finansiere for høje erstatninger for restriktioner eller købe jord til over markedsprisen.

Herefter vil der være mulighed for fx at søge støtte til skovrejsning på drikkevandsarealerne. Kombinationen af forsyningssekskabets erstatning for dyrkningsrestriktioner og støtten til skovrejsning kan være et ekstra incitament for lodsejere, som overvejer selv at etablere skov.

Aktører

EWII

- Trine Sofie Nielsen, konsulent

Hjørring Vandsekskab

- Jakob Bisgaard, direktør

“ Jeg ved, at kommunerne har rigeligt at gøre med de nuværende fokusområder i Grøn Trepert, men hvis de har overskud til at række ud til de store forsyninger, kan man få deres viden i spil, så vi fælles kan skabe bedre sammenhængende løsninger.”

Trine Sofie Nielsen, EWII

Handling

Hos EWII arbejder man målrettet med drikkevandsbeskyttelse i de grundvandsdannende områder. De indvinder grundvand i fem kommuner, som bliver dannet i otte kommuner, og er den primære drikkevandsforsyning i trekantområdet, herunder de fire kommuner Vejle, Kolding, Middelfart og Fredericia.

Hjørring Vandselskab har arbejdet med drikkevandsbeskyttelse gennem opkøb af arealer og etablering af bl.a. Astrup Grundvandspark. Deres strategi har været køb af jord udpeget i samarbejde med Hjørring Kommune og omlægning til skov og natur eller økologisk landbrug. Det beskyttede areal (grundvandsdannende område) skal være stort nok til, at transporttiden, fra at en regnvandsdråbe rammer jordoverfladen til den når kildepladsen, ligger mellem 50 og 75 år. I alt ønskes ca. 650 ha beskyttet fordelt på 4 områder.

Virkemidler

EWII har først identificeret de grundvandsdannende arealer, og ud af det er der udvalgt og prioriteret inden for et område på ca. 6000 ha, der skal beskyttes af hensyn til kommende generationer. Derefter vurderer man, hvilke virkemidler der kan bruges de forskellige steder. Et af dem er at tale med de enkelte lodsejere om grundvandsbeskyttelse, og hvis de har interesse i skovrejsning, så pege dem i retning af muligheder for skovrejsningstilskud hos fx staten og Klimaskovfonden. På større projekter ser man på, om det kunne være relevant at indgå partnerskab med fx kommuner, Naturstyrelsen, Hedeselskabet, Klimaskovfonden eller andre vedr. opkøb og udvikling til natur og skov.

Hjørring Vandselskab har erhvervet arealer både inden for og uden for de grundvandsdannende områder, hvor sidstnævnte efterfølgende har indgået i en jordfordeling for at bytte disse arealer ud med nogle inden for det grundvandsdannende område. For at få hele kabalen til at gå op har vandselskabet med støtte fra Klimaskovfonden lavet et skovrejsningsprojekt sammen med en nabo, som ikke ønskede at sælge sit areal.

Muligheder og udfordringer undervejs

Kommunerne i EWII's område har meget forskellige ressourcer og ønsker. Så når man er en stor forsyning, der går på tværs af kommuner, har man nogle andre udfordringer, end hvis man udelukkende er et vandværk i én kommune. EWII skal forholde sig til 4-5 forskellige virkeligheder.

EWII har tidligt i processen med omlægningsplaner sendt sine prioriteringer for grundvandsbeskyttelse ind til de lokale trepart, da man ønsker, at drikkevandsinteressen kommer med fra start. I både Middelfart, Vejle og Kolding kommuner er der nu lavet samarbejder, hvor man i regi af Grøn Trepert har mulighed for at lykkes med både skovrejsning, natur, grundvandsbeskyttelse, lavbund og kvælstof på én gang og dermed så vidt muligt kun skal besøge lodsejerne én gang.

Opkøb af jord og jordfordeling tager meget lang tid og er ifølge Hjørring Vandselskab en langstrakt proces, hvor man udover at vente på muligheden for opkøb også skal forholde sig til tilladelser og tilvejebringelse af de forudsætninger, der gør, at man som forsyningsselskab må opkøbe jord.

Ressourcer

Astrup Grundvandspark:

<https://hjevand.dk/vores-vand/grundvand/astrup-grundvandspark/>

På naturens vegne podcast:

<https://www.spreaker.com/episode/pa-naturens-vegne-drikkevand-gennem-naturens-filter-67947957>

Medfinansiering fra EWII:

Kolding: [Klimaskovfonden køber sin første ejendom: Marker ved Kolding omdannes til nyt stort skov- og naturområde | Klimaskovfonden](#)

Middelfart: [Kommunen: Nu har vi nøglen til den grønne trepart | Nybolig Landbrug](#)

Vejle: [Grundvand i Tørskind-Vork | Vejleaaadal og fjord](#)

Tre gode råd til andre

1. Vandselskaber skal have et godt samarbejde med kommunen i hele processen.
2. Grundvand forholder man sig først til i Grøn Trepert senere. Så vær på forkant og gå i dialog tidligst muligt.
3. Find nogle gode samarbejdspartnere til det videre forløb med skovrejsning mv., når det er blevet besluttet, hvad jorden skal bruges til.

Lodsejerdialog og involvering

Skovrejsning vil i mange kommuner primært foregå hos private lodsejere. Kommuner har i nogle tilfælde også egne arealer, der typisk er arealer købt med et formål om erhvervs- eller byudvikling, men som nu i stedet kan benyttes til skovrejsning. Størstedelen af den skovrejsning, der er målsat, skal ske hos private lodsejere, der på frivillig basis lægger jord til, og søger støtte til skovrejsning, fx via Klimaskovfonden. Hvis man som kommune gerne vil fremme skovrejsning, er der derfor brug for at engagere private lodsejere, og klæde dem på til at kunne træffe valg om anvendelsen af deres jord. Med Grøn Trepert har der været afholdt rigtig mange lodsejermøder ude i kommunerne. For der er brug for en fælles indsats, dialog, opbakning og handlekraft, hvis målene skal nås. Mange kommuner har arbejdet med både generelle møder om Grøn Trepert og mere arealspecifikke møder, hvor man inviterer lodsejere inden for en given geografi. Nogle kommuner var allerede i gang inden der skulle udarbejdes omlægningsplaner, fx som led i deres Klimahandlingsplan eller drikkevandsbeskyttelse, og har derfor erfaringer med lodsejerdialogen, specifikt i forhold til skovrejsning inden for et givent potentialeområde. Der kan være flere tilgange til den gode lodsejerdialog, men det at involvere lodsejerne tidligt, få dem med på rejsen og lytte til deres behov, er alle vigtige forudsætninger.

Kommune

Vejle Kommune

- Malene Steen Simonsen, cand. scient. soc., projektleder, Natur og Udeliv, Teknik & Miljø

Handling

Som led i sin klimaplan ønsker Vejle Kommune at få rejst 3000 ha ny skov inden 2030. Derfor har man indledt en lodsejerdialog i forbindelse med skovrejsning, og afprøvet forskellige måder at engagere lodsejerne på.

“ Jeg er antropolog og har i mange år arbejdet inden for det sociale område, hvor vi jo laver opsøgende arbejde og er mere proaktive i forhold til de målgrupper, vi gerne vil have i tale. Så denne tilgang er jeg blevet inspireret lidt af.”

Malene Steen Simonsen, Vejle Kommune

Virkemidler

Ved at forhøre sig hos en række skovrejsningskonsulenter og andre kunne Vejle Kommune tegne et billede af de lodsejere, som typisk gerne vil rejse skov. Det drejer sig om hobbylandbrug og deltidslandbrug. Kort sagt dem, som ikke lever af deres jord. Hobbylandbrugene tilhører oftest en af to grupper:

- Den yngre, idealistiske tilflytter-børnefamilie, der ønsker børnene, vokser op tæt på natur og som gerne vil bakke op om bedre biodiversitet og CO2-reduktion.
- Den ældre generation, som hidtil har bortforpagtet sine arealer til konventionelt landbrug, men nu ønsker at rejse skov til gavn for næste generation. De ser også en mulighed for at øge ejendommens værdi og evt. bruge skoven til jagt.

Gennem digital post er målgrupperne blevet inviteret til infomøde i nærområdet, der typisk foregår i et mødelokale på biblioteket. Her informerer man fx om, hvorfor det er godt at rejse skov og hvor man kan søge støtte til skovrejsning.

Lige nu arbejder kommunen også på i 2026 at arrangere skovvandring, hvor lodsejere kan komme med på en vandretur i en nyplanted skov og dermed ved selvsyn se, hvad det handler om og stille spørgsmål til skovejeren og skovrejsningskonsulenten, som har den faglige indsigt.

Muligheder og udfordringer undervejs

Det har klart været en fordel at henvende sig direkte til relevante lodsejere. Antallet af ansøgere til skovrejsning er siden steget markant i kommunen. Det skyldes selvfølgelig også øget fokus på skovrejsning generelt, men den direkte dialog har en effekt.

Selvom målgrupperne er motiverede, er processerne ikke uden udfordringer. Lodsejerne kan have naboer eller andre interessenter, som af forskellige årsager ikke er interesserede i, at der bliver rejst skov eller udlagt natur i nærheden af dem.

Det er klart en ulempe, at det kun er små lodsejere, som er interesserede, da det betyder, at skovene ofte bliver rejst på små og fragmenterede arealer.

Ressourcer

Interview med Malene Steen Simonsen i DM Bio:
<https://ipaper.ipapercms.dk/fsek/moMentum/2025/dm-bio-2025-2/?page=24>

Tre gode råd til andre

1. Identificer de relevante målgrupper samt deres behov og motiver for at rejse skov. Tal så direkte ind i de behov, når du henvender dig. Hav gerne flere “tilbud” og støttemuligheder på hylderne.
2. Vær ikke bange for at være lidt utraditionel i planlægningen af lodsejerdialogen, fx ved at tage dem med på en skovvandring.
3. Anbefal lodsejeren at tage fat i naboer, inden de sender en ansøgning om skovrejsning, så der ikke opstår konflikter vedr. udsigter og andet.

Klimahandlingsplan som afsæt for erhvervssamarbejde

Flere kommuner har erfaring med etablering af erhvervsnetværk og klimapartnerskaber med virksomheder, som kan hjælpe virksomhederne, og dermed også kommunen, i en grønnere retning. I tillæg til de tiltag, virksomhederne implementerer inden for egen værdikæde, er mange også interesserede i at bidrage til den grønne omstilling i kommunen mere generelt. Gerne igennem konkrete projekter, som ud over at gøre en positiv forskel for klimaet, også kan gøre en forskel lokalt. Her kan skovrejsning i kommunen være en rigtig god indgangsvinkel, hvor virksomheder både kan bidrage til klimainsatsen igennem skovens CO₂-lagring og samtidig bidrage til nye grønne åndehuller i byen, rent drikkevand eller rekreative muligheder for byens borgere. Erfaringerne med at engagere virksomheder i kommunen har i Klimaskovfonden primært været i forbindelse med kommunalt ejet jord, hvor virksomheder finansierer skovrejsningsindsatsen. Her sikrer det kommunale ejerskab, at man i mange tilfælde kan gå lidt længere i forhold til de rekreative faciliteter i skoven, ligesom den typisk også ligger meget bynært, da det er her kommunen som oftest ejer jord. Men samarbejdet på tværs af virksomheder og kommune om skovrejsning inden for kommunegrænsen, vil også kunne være hos private lodsejere. Det vil typisk afhænge af, om det primært er det rekreative, klimaeffekten eller drikkevandsbeskyttelse, der er i fokus.

Aktører

Roskilde Kommune

- Jonas Paludan (Ø), fmd. for Klima- og Miljøudvalget (2022-2025)
- Jannik Egelund, programleder for Grøn Trepert

Corolab

- Martin Thuesen, udviklingschef, Corolab

“ Vi kan se en stor fordel i at få nogle lokale engagerede i projektet. Det er altså ikke blot noget, kommunen kommer med – andre spillere kan også bidrage til projektet.”

Jonas Paludan, Roskilde Kommune

Handling

Skov og natur er afgørende for, at Roskilde Kommune når sit klimamål. Skov binder CO₂ i grene, stammer, rødder og skovbunden og er derfor vigtigt ift. at nedbringe CO₂-udledningen i kommunens geografi. I Klimaplan 2024 er målet, at der rejses 1000 ha ny skov inden 2040 i Roskilde Kommune. Stærke partnerskaber er afgørende for at lykkes med mere skov. Dels fordi det er private lodsejeres arealer, der skal bringes i spil. Dels fordi det er igennem partnerskaber, der kan rejses finansiering til en del af arealerne.

Roskilde Kommune har i den forbindelse købt et areal på 20 ha ved Viby Sjælland, hvor der skal rejses skov med støtte fra Klimaskovfonden. Her samarbejder Roskilde Kommune, Corolab og Klimaskovfonden om konceptet "Partnerskoven".

Igennem samarbejdet har Corolabs medlemmer mulighed for at finansiere skovrejsningen og eventuelt rekreative faciliteter i skoven. Corolab er en non-profit, medlemsdrevet innovationshub i Roskildeområdet, der samler virksomheder, vidensinstitutioner og offentlige organisationer for at udvikle og teste nye bæredygtige løsninger gennem partnerskaber.

“ Ideelt set vil vi gerne accelerere finansieringen og realiseringen af sådan et skovrejsningsprojekt ved at sikre opbakning fra virksomheder og borgere i et lokalområde.”

Martin Thuesen, Corolab

Virkemidler

Corolab, Klimaskovfonden og Roskilde Kommune fik idéen til Partnerskoven for at inddrage private virksomheder, offentlige institutioner og vidensinstitutioner om projekter, der kan skabe en konkret og synlig forskel for lokalsamfundet. Her har en organisation som Corolab nogle særlige kompetencer.

Da Roskilde Kommune og Klimaskovfonden allerede havde indgået et KLIMA+-samarbejde, lavede Corolab en ansøgning med et forslag til, hvordan det samarbejde kunne udmøntes gennem et projekt som Partnerskoven. Roskilde Kommune valgte at give støttemidler til projektet, så Corolab kunne være med til at facilitere det.

I forbindelse med Corolabs generalforsamling i maj 2025 blev projektet præsenteret med oplæg fra bl.a. Klimaskovfonden og en tur gennem en forholdsvis ny skov, så medlemmerne kunne se, hvad der kunne ske i løbet af kort tid.

Corolab og Roskilde Kommune kunne derefter invitere til et inspirationsarrangement tæt ved arealet, så man kunne se, hvor skoven kommer til at ligge. Roskilde Kommune og Corolab har desuden opsat nogle rammer for, hvordan man kan komme til at præge skovens udformning og indhold.

Muligheder og udfordringer undervejs

Ved at holde flere arrangementer har virksomhederne fået flere muligheder for at høre om projektet og præge det.

Det er virksomheder fra alle typer brancher, der gerne vil deltage og bidrage til at finansiere skovrejsningen. Den vigtigste parameter er den lokale forankring, hvor enten virksomheden og/eller medarbejdere har en relation til området.

Fordelen for Roskilde Kommune ved at involvere Corolab er, at Corolab har en anden dialog og kontakt med virksomheder, da nogle virksomheder i højere grad ser kommunen som en myndighed frem for partner.

Ressourcer

Hjemmeside for Partnerskoven:
<https://klimaskovfonden.dk/partnerskoven>

Roskilde Kommunes Klimaplan 2024:
https://www.roskilde.dk/media/lwihe2fw/klimaplan-2024_161224_vedtaget.pdf

Tre gode råd til andre

1. Sæt en ramme for projektet, som partnerne kan være med til at præge
2. Gennem et konkret projekt som Partnerskoven kan man skabe bevidsthed om det fortsatte behov for at gøre en indsats for klima, natur og miljø.
3. Skab lokal forankring og inviter borgere med ind i projektet tidligt.

Inspiration til skovrejsning

© KL, Klimaskovfonden

1. udgave, 1. oplag, marts 2026

Produktion: Kommuneforlaget A/S

Design: Kommuneforlaget A/S

Foto: Forside: Rasmus Degenbol/Klimaskovfonden, Skovholmene: Ny bynær idræts- og friluftsskov i Køge Kommune

Side 3: Rasmus Degenbol/Klimaskovfonden, Vallensbæk Kirkeskov

Side 4: Photopop/Klimaskovfonden, Skovrejsning i Assens Kommune med nye rekreative muligheder

Side 5: Adam Grønne/Klimaskovfonden, Skovrejsningsprojekt i Sorø Kommune

Side 6: Rasmus Degenbol/Klimaskovfonden, Det nye naturområde Vilhelmsborg syd for Aarhus

Side 8: Adam Grønne/Klimaskovfonden, Skovrejsning ved Saxenhøj i Guldborgsund Kommune

Side 9: Photopop/Klimaskovfonden, Skovrejsning i Assens Kommune med nye rekreative muligheder

Side 10: Adam Grønne/Klimaskovfonden, Privat skovrejsningsprojekt i Sorø Kommune

Side 12: Photopop/Klimaskovfonden, Kommende Haslund Klimaskov i Randers Kommune

Side 14: Astrid Bjørg Mortensen/Klimaskovfonden, Kildeplads i Astrup Grundvandspark og klimaskov i Hjørring Kommune

Side 16: Adam Grønne/Klimaskovfonden, Privat skovrejsningsprojekt i Mørkøv på Vestsjælland

Side 17: Adam Grønne/Klimaskovfonden, Skovrejsningsprojekt i Sorø Kommune

Side 18: Morten Fauerby Thomsen/Klimaskovfonden, Møde for virksomheder på skovrejsningsareal i Viby, Roskilde Kommune

Produktionsnr. 831111

ISBN: 978-87-94514-98-9

